

NACIONALINĖ MOKYKLŲ VERTINIMO AGENTŪRA

VILNIAUS RAJONO MARIJAMPOLIO MEILĖS LUKŠIENĖS GIMNAZIJOS TRUMPOJI IŠORINIO VERTINIMO ATASKAITA

Vizito laikas – 2017 m. lapkričio 13–16 d.

Vizito tikslas – mokyklos veiklos kokybės išorinis vertinimas.

Išorės vertintojų komanda:

Vytautas Raišys, vadovaujantysis vertintojas,

**Saulė Venckūnienė, Viktorija Viliūnienė, Laimutė Raugevičienė – vertintojai,
Modestas Raudonis – stažuotojas.**

Išorės vertintojų komanda stebėjo 54 užsiėmimus (49 pamokas, tris klases valandėles, du projektinius užsiėmimus), kitą veiklą, gilinosi į mokinių veiklą pamokose, stebėjo juos natūralioje aplinkoje: pamokose, koridoriuose (per pertraukas). Po pamokų kalbėtasi su mokyklos savivaldos atstovais, įvairių grupių mokiniais, Metodinio centro, veiklos kokybės įsivertinimo grupės nariais, administracija, mokinių tėvais, pagalbos mokiniams specialistais, aptarnaujančiu personalu. Analizuoti gimnazijos veiklos, mokinių pasiekimų ir pažangos fiksavimo dokumentai, mokyklos pirminė informacija, mokyklos interneto svetainėje skelbiama informacija.

I. GIMNAZIJOS KONTEKSTAS

Marijampolio seniūnija yra Vilniaus rajono pietuose, nutolusi nuo sostinės 18 km. Seniūnijos teritorijoje gyvena 8,8 proc. lietuvių, 54,2 proc. lenkų, 5,7 proc. rusų, 31,3 proc. kitų tautybių gyventojų. Remiantis Vilniaus r. bendroju planu, Marijampolio kaimas yra išskirtas kaip gyvenvietė, turinti nuolat kintantį gyventojų skaičių. Gimnazija savo įkūrimą skaičiuoja nuo 1957 m. rugsėjo 1 d. Tai buvo pirmoji lietuviška vidurinė mokykla Pietryčių Lietuvoje. 2013–10–04 mokyklai suteiktas Lietuvos švietimo reformos pradininkės, habilituotos socialinių mokslų daktarės, edukologės Meilės Lukšienės vardas. Akreditavus mokyklos vidurinio ugdymo programą, 2014–02–14 vidurinė mokykla tapo Vilniaus r. Marijampolio Meilės Lukšienės gimnazija. 84 proc. gimnazijos mokinių yra iš daugiakalbių šeimų, kurių lietuvių kalba nėra gimtoji. Gimnazija bendradarbiauja su rajono bendrojo ugdymo mokyklomis, Marijampolio lopšeliu darželiu, kaimo biblioteka, Prūdiškių socialinės globos namais, kitais socialiniais partneriais. Gimnazija turi savo emblemą, kurią kūrė patys mokiniai. Nuo 2017 m. liepos 19 d. gimnazijoje vyksta renovacija.

Daugumos šių mokyklą lankančių mokinių šeimų socialinė-ekonominė padėtis yra vidutinė. Į ir iš mokyklos pavežama 111 mokinių (54 proc.).

Ugdymo procese naudojami 53 kompiuteriai, prijungti prie interneto ryšio. Įrengtas 13 vietų informacinių technologijų kabinetas, visi mokomieji kabinetai ir klases aprūpinti įranga demonstravimui (multimedijos, ekranai), juose įrengtos kompiuterizuotos mokytojų darbo vietos. Gimnazija yra įsigijusi spausdintuvų, 11 interaktyvių lentų, kai kuriuose kabinetuose (fizikos, lietuvių k.) papildomai įrengtos kompiuterizuotos darbo vietos mokiniams.

II. GIMNAZIJOS STIPRIEJI VEIKLOS ASPEKTAI

1. Tinkama pagalba planuojant karjerą (1.1.1. – 3 lygis).

Gimnazija pakankamai kryptingai organizuoja mokinių ugdymą karjerai. Mokinių taryba vykdo projektą „Mano sėkmės istorija“, kurio metu vyksta susitikimai su buvusiais mokyklos mokiniais ir žymiais žmonėmis. Profesinį orientavimą ir informavimą vykdo gimnazijos PIT grupė, bendradarbiaudama su klasių vadovais, dalykų mokytojais. Mokiniai konsultuojami dėl vidurinio ugdymo individualių planų sudarymo, jiems teikiamos individualios konsultacijos. Gimnazija organizuoja edukacines išvykas, patirtinius vizitus į įvairias įmones, praktinio mokymo centrus,

mokymo įstaigas. Išanalizavę duomenis išorės vertintojai konstatuoja, kad tinkama pagalba planuojant karjerą yra stiprusis gimnazijos veiklos aspektas.

2. Paveiki mokiniui teikiama pagalba ir orientavimasis į jų poreikius (2.1.3. – 3 lygis).

Mokymosi poreikiai analizuojami sistemingai ir tinkamai. Mokyklos specialistai atlieka mokinių nuomonių tyrimus. Siekiama atpažinti individualius mokinių poreikius, polinkius, mokymosi stilius. Mokyklos specialistai parengė rekomendacijas mokytojams, kaip diferencijuoti užduotis, dirbti su skirtingų stilių mokiniais. Gimnazijoje plati neformaliojo švietimo užsiėmimų pasiūla. Informacija apie pagalbos specialistų teikiamas paslaugas skelbiama informaciniuose stenduose, elektroniniame dienyne, pristatoma klasės valandėlių, tėvų susirinkimų metu. Gabesni gimnazijos mokiniai skatinami dalyvauti mokyklos ir rajono dalykinėse olimpiadose, konferencijose, projektuose, parodose, varžybose, konkursuose. Išorės vertintojų komanda pastebi, kad gimnazija galėtų dalintis gerą patirtimi bei kurti pagalbos mokiniui besimokančių mokyklų bendruomenių tinklą Vilniaus rajone. Mokiniui teikiama pagalba ir orientavimasis į jų poreikius yra stiprusis gimnazijos veiklos aspektas.

3. Formaliojo bei neformaliojo ugdymo turinio integralumas (2.2.2. – 3 lygis).

Gimnazijos ugdymo plane numatyti integraciniai ryšiai tarp dalykų, dalykų programų ryšiai su integruojamosiomis ir prevencinėmis programomis, dalykų programų ryšiai su socialine ir mokinių gyvenimo aplinka. Į dalykų programų turinį mokykla integruoja bendrųjų kompetencijų ir gyvenimo įgūdžių ugdymo integruojamąsias programas. Ugdymo plane detalai aprašyta etninės kultūros, Sveikatos ir lytiškumo ugdymo bei rengimo šeimai, žmogaus saugos bendrųjų programų, Alkoholio, tabako ir kt. psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencinės programos integracija į įvairių dalykų ugdymo turinį, klasių vadovų veiklą. 2017 m. suplanuota 10 integruotų pamokų. Gimnazijoje sėkmingai į ugdymo turinį integruojami projektai: Neformaliojo švietimo paslaugų plėtra, „Tyrinėjanti mokykla“, „Jaunimas Europos miškuose“. Išorės vertintojų komanda konstatuoja, kad ugdymosi integralumas yra stiprusis gimnazijos veiklos aspektas.

4. Mokymosi socialumas bendradarbiaujant (2.3.1. – 3 lygis).

Mokinių mokymosi motyvacijai, įsitraukimui, iniciatyvoms reikštis įtaką darė pamokoje taikomų metodų įvairovė, gebėjimas įtraukti mokinius į bendradarbiavimą, partnerystę grįstą mokymąsi. Mokymąsi aktyvinančių, bendradarbiavimą skatinančių šiuolaikinių mokymosi veiklų taikymas, skatinant mokinių iniciatyvumą, įsitraukimą, atsakomybę už savo (grupės) mokymąsi dar labiau stiprintų mokinių mokėjimo mokytis, komandinio darbo kompetencijų įtvirtinimą. Mokymosi socialumas yra stiprusis gimnazijos veiklos aspektas.

5. Bendruomenės narių tarpusavio santykiai grindžiami pagarba ir pasitikėjimu (2.3.2. – 3 lygis).

Daugumoje (75 proc.) stebėtų pamokų ir veiklų mokinių santykiai buvo geri, dauguma mokinių elgėsi draugiškai, gebėjo padėti kitiems, laikėsi susitarimų. Vizito metu kabinetuose buvo iškabintos elgesio taisyklės. Dalis mokinių (50 proc.) jaučiasi priklausantys mokyklos bendruomenei. Gimnazijoje nėra privaloma dėvėti uniformą. Nuo 2016-2017 m. m. inicijuotos pamokos be skambučio po pamokos. Daugumai mokinių Meilės Lukšienės vardas reiškia „Mokykla su Meile“. Koridoriuose ant sienų kabo taisyklės „Mokykla su Meile – taikiai sprendžiu konfliktus, visada esu ten kur turiu būti, naudoju žodžius komplimentams, sakau ačiū, atsiprašau“. Pertraukų metu mokiniai buvo mandagūs, žaidė II aukšto fojė įrengtoje poilsio zonoje, sėdėjo koridoriuose, diskutavo. Vertintojai daro išvadą, kad bendruomenės narių tarpusavio santykiai grindžiami pagarba ir pasitikėjimu. Tai stiprusis gimnazijos veiklos aspektas.

6. Šiuolaikinių ugdymo(si) priemonių panaudojimas (3.1.1. – 3 lygis).

Gimnazija analizuoja šiuolaikiškų priemonių panaudojimo veiksmingumą. Mokytojai, mokiniai, tėvai vertina turimų ugdymo(si) priemonių, elektroninio dienyno naudojimo tikslingumą. Įrangos ir priemonių poreikis kiekvienais metais aptariamas savivaldos institucijose. Įranga ir

priemonės atnaujinamos tikslingai, tenkinami daugumos mokytojų ir mokinių poreikiai. Pertraukų metu hole per TV transliuojama informacija iš renginių, demonstruojami mokinių pasiekimai, skubiai informacijai skelbti naudojama garso sistema. Mokinių saviraiškos poreikiams tenkinti gimnazija turi įsigijusi muzikos instrumentų (gitarų, mušamųjų, dumplinių, klavišinių), audio ir foto aparatūros. Muzikos instrumentais mokiniai naudojami neformaliojo švietimo veiklų metu. Šiuolaikinių ugdymo(si) priemonių panaudojimas išskirtas kaip stiprusis gimnazijos veiklos aspektas.

7. Optimalus mokyklos išteklių skirstymas (4.1.1. – 3 lygis).

Darbuotojų priėmimas vykdomas atrankos būdu. Mokinių specialiesiems ugdymosi poreikiams tenkinti, pagalbai teikti suformuota specialistų komanda: specialioji, socialinė pedagogė, psichologė, logopedė, 2 mokytojų padėjėjos. Gimnazijos finansiniai ir materialiniai ištekliai skirstomi viešai ir skaidriai, atsižvelgiama į mokinių, mokytojų poreikius, kurie tiriami kiekvienais metais ir dauguma jų patenkinami. Dauguma paramos lėšų panaudojama mokinių išvykoms, dalis skiriama ugdymo aplinkų išlaikymui. Su gimnazijos finansinėmis ataskaitomis galima susipažinti interneto svetainėje. Vertintojai daro išvadą, kad optimalus išteklių paskirstymas ir lankstus panaudojimas atsižvelgiant į bendruomenės poreikius yra stiprusis gimnazijos veiklos aspektas.

8. Savivaldos institucijų veiklos skaidrumas ir atvirumas (4.1.3. – 3 lygis).

Gimnazijoje sudaromos sąlygos savivaldos institucijų: Gimnazijos, Mokytojų, Mokinių tarybų, Metodinio centro, Tėvų komitetų veiklai. Savivaldos institucijų nariai renkami atvirai ir skaidriai, atstovaujant visų bendruomenės narių interesus, stengiamasi savivaldą įtraukti į gimnazijos valdymą ir sprendimų priėmimą. Gimnazijos taryba dalyvauja mokyklos strateginio, veiklos, ugdymo planų projektų aptarime, svarstant aktualius gimnazijos veiklos klausimus. Išorės vertintojai konstatuoja, kad savivaldos institucijų skaidrumas ir atvirumas yra stiprusis gimnazijos veiklos aspektas.

9. Bendradarbiavimo kultūra (4.2.1. – 3 lygis).

Dauguma aktyvių mokytojų telkiasi bendram vykdomų projektinių veiklų, teminių renginių organizavimui bei įgyvendinimui, gimnazijos dokumentų rengimui. Gimnazijoje dirbantys pedagogai, darbuotojai visas veiklas derina su gimnazijos vadovais. Bendruomenės nariai kartu mini svarbias valstybines, bendruomenės bei gimnazijos šventes. Įvertinus gimnazijos bendradarbiavimo kultūros įvairiapusiškumą, tikslingumą, vertintojai daro išvadą, jog ši veikla yra vertinama kaip stiprioji gimnazijos veiklos sritis.

10. Tinkama mokytojų kompetencija (4.3.1. – 3 lygis).

Gimnazijoje dirba mokytojai, turintys aukštą pedagoginę ir dalykinę kvalifikaciją. Šiais mokslo metais mokykloje pradėjo dirbti 7 nauji mokytojai. Gimnazijoje dirba puikios pagalbos mokiniui specialistės. Gimnazija yra nusistačiusi pedagoginio personalo kvalifikacijos tobulinimo prioritetus. Mokytojai turi aplankus, kuriuose kaupia kvalifikacijos kėlimo pažymėjimų kopijas. Vidutiniškai mokytojai tobulina kvalifikaciją 3–5 dienas per metus. Kartą per metus gimnazija užsako bendrus seminarus visiems mokytojams. Gimnazijoje organizuojamos gerosios patirties sklaidos konferencijos. Dalis mokytojų su kolegomis dalijasi gerąja patirtimi. Vertintojų komanda daro išvadą, kad mokytojų kompetencija yra stiprusis gimnazijos veiklos aspektas.

III. GIMNAZIJOS TOBULINTINI VEIKLOS ASPEKTAI

1. Diferencijavimas, individualizavimas, suasmeninimas organizuojant ugdymą(si) pamokose (2.2.2. – 2 lygis).

Mokyklos ugdymo plane numatytas ugdymo diferencijavimas skiriant trumpalaikes konsultacijas, atsižvelgiant į gimnazijos kontekstą – daugiakalbę aplinką dalis klasių (2, 6, 8, IIG) lietuvių k. mokyti pamokose dalinamos į grupes. Žinomi mokinių mokymosi stiliai, tačiau pamokose į juos atsižvelgiama iš dalies. Keldami pamokos uždavinius ir planuodami pamoką mokytojai į

mokinių asmeninius ugdymosi poreikius atsižvelgia retai – tik 10 proc. stebėtų pamokų fiksuotas tikslingas ugdymo(si) diferencijavimas, individualizavimas ir suasmeninimas. Pamokose nefiksuotas įvairus mokinių pergrupavimas pagal mokymosi poreikius. Gabių mokinių ugdymui didesnis dėmesys skirtas 10 proc. pamokų. Galimybės mokiniams pasirinkti ugdymo turinį (temas, užduotis, mokymosi ir vertinimo būdus), tikslingas mokinių skirstymas į grupes, į aktyvų sąmoningą mokymąsi įtraukiantis mokymas, namų darbų tikslingumas ir užduočių diferencijavimas pagal sunkumą, tikėtina, didintų mokymosi motyvą, mokinių pasitikėjimą savo jėgomis, leistų daugumai mokinių patirti mokymosi sėkmę ir pasiekti geresnių mokymosi rezultatų. Bendru išorės vertintojų sutarimu diferencijavimas, individualizavimas ir suasmeninimas pamokoje yra tobulintinas gimnazijos veiklos aspektas.

2. Vertinimo strategijų taikymas pamokose (2.4.1. – 2 lygis).

Mokykloje sukurtas „Mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimo tvarkos aprašas“, su kuriuo mokiniai supažindinti mokslo metų pradžioje. Vertinimo tvarkos aprašas skelbiamas gimnazijos interneto svetainėje. Dauguma kalbintų vyriausiųjų gimnazijos klasių mokinių žinojo pagrindinius susitarimus dėl kreditinio vertinimo, tačiau gimnazijos mokytojai nepakankamai dėmesio skiria mokinių vertinimo ir informavimo apie pasiekimus tvarkos praktiniam taikymui pamokoje. Dalis mokytojų nesistemiškai planuoja ugdymo turinį ir vertinimą, o vertinimo metu gautą informaciją tik iš dalies naudoja ugdymui planuoti ir koreguoti.

Dauguma mokytojų nepakankamai išnaudoja gimnazijos sutartų vertinimo būdų ir įvairovės galimybes, nepateikė aiškių vertinimo kriterijų pamokos uždaviniui įgyvendinti. 26 (53,1 proc.) pamokose vertinimo ugdymui įgyvendinimo sritis įvardinta kaip tobulintinas pamokos aspektas. Pamokose, kuriose vertinimo kriterijai aptarti su mokiniais, nuolat grįžta prie siekiamais rezultatais apibrėžtų uždavinių, sudarytos sąlygos geriau suvokti, ką mokiniai turi išmokti, atlikti. Tinkamų, į siekiamą rezultatą orientuotų uždavinių formulavimas pateiktas beveik pusėje pamokų (44,9 proc.), tačiau dalyje jų prie siekiamo pamokos rezultato negrįžta, pasiekimai ir pažanga nesieti su išsikeltais tikslais. Stebėtose pamokose formuojamojo vertinimo metu sukaupta informacija beveik nesinaudota apibendrinant išmokimą, koreguojant ir planuojant tolesnį mokinių mokymąsi. Gimnazijos pedagoginė bendruomenė yra susitarusi dėl skirtingų vertinimo įrankių naudojimo, tačiau kasdiene, tikslinga, mokinių mokymąsi skatinančia priemone šie įrankiai dar nėra tapę.

Vertinimo savaitės metu pamokose stebėtas nepakankamai veiksmingas kaupiamojo vertinimo taikymas. Ne visuomet mokiniams buvo aiškūs kaupiamojo vertinimo kriterijai. Vertinimo ugdant kokybė gerėtų, jei mokinių pažanga pamokoje būtų reguliariai ir planingai vertinama pagal konkrečius pamokoje apibrėžtus kriterijus, o vertinimo metu sukaupta informacija sistemingai naudojama užduočių individualizavimui pamokoje. Vertintojų komanda daro išvadą, kad vertinimo strategijų taikymas pamokose yra tobulintinas mokyklos veiklos aspektas.

3. Dialogas vertinant ir mokinių įsivertinimas kaip savivoka (2.4.2. – 2 lygis).

Išanalizavus stebėtų pamokų protokolus, nustatyta, kad mokytojai nepakankamai sėkmingai į ugdymo procesą įtraukė mokinius, trūko informavimo apie pamokos paskirtį, uždavinius ir vertinimą pamokoje. 14,3 proc. stebėtų pamokų mokytojo ir mokinio dialogas buvo neefektyvus, epizodinis arba jo visiškai nebuvo ir konstatuotas, kaip tobulintinas pamokos organizavimo aspektas. Apie 43 proc. pamokų užduočių bei veiklos vertinimui stigo aiškių, konkrečių kriterijų, nebuvo suplanuotos ir skirtos kontrolinės, kiekvieno mokinio išmokimui patikrinti skirtos užduotys. Beveik pusėje (apie 47 proc.) stebėtų pamokų mokiniai skatinti įsivertinti, tačiau kiekvieno mokinio pasiekimai pamokoje bei jų kokybė aptarta apibendrinant, dalį šių pamokų apibendrino tik mokytojas.

Dauguma mokytojų pamokose stebėjo mokinių veiklą, tačiau retai tikrino, kiek mokiniai suprato ir ką išmoko. Apibendrinus surinktą informaciją matyti, kad pamokose menkai ugdytas mokinių pasitikėjimas savimi, stigo savistabos mokymo(si) įgūdžių, stebėta mažai pamokų, kuriose tinkamai organizuotas įsivertinimas bei kitų darbų vertinimas, šio proceso naudojimas ugdymo turinio kaitai. Sistemingas mokinių asmeninės pažangos akcentavimas ir fiksavimas stiprintų mokymosi motyvą ir turėtų teigiamos įtakos mokinių mokymosi kokybei. Tikslingo dialogo

vertinant ir įsivertinant palaikymas sudarytų sąlygas mokiniams aktyviau įsitraukti į mokymąsi, būtų sudarytos galimybės veiksmingiau į(si)vertinti. Vertintojų komanda daro išvadą, kad dialogas vertinant ir mokinių įsivertinimas kaip savivoka yra tobulintinas gimnazijos veiklos aspektas.

4. Gimnazijos vidinių erdvių estetiškumas (3.1.2. – 2 lygis).

Gimnazijos veiklos kokybės vertinimo metu vyko pastato išorės renovacijos darbai. Aplink dalį pastato stovėjo statybiniai pastoliai. Mokykla neturi higienos paso, vidaus patalpoms reikia pilno remonto. Iš visų gimnazijos erdvių išsiskiria 1–4 klasių kabinetai, kurių aplinka jauki, spalvinga. Gimnazijos bendruomenės pastangomis vidaus erdvės tvarkomos, dalį mokomųjų kabinetų ir klasių sienų remontuoti padėjo mokinių tėvai. Koridoriams, sporto, aktų salėms, beveik visų kabinetų luboms ir grindims reikalingas remontas. Mokiniai norėtų atnaujintų jaukių gimnazijos erdvių, kurios ugdytų estetinį skonį. Atlikus pastato vidinių erdvių renovaciją, gimnazija taptų patrauklesnė, estetiška, jauki, kurtų gerą nuotaiką, sudarytų geresnes sąlygas mokytis ir dirbti. Gimnazijos vidinių erdvių estetiškumas išorės vertintojų bendru sutarimu yra tobulintinas veiklos aspektas.

5. Tėvų į(si)traukimas į gimnazijos veiklos tobulinimą (4.2.2. – 2 lygis).

Dauguma tėvų teigė, kad informaciją apie mokinių pasiekimus, elgesį gauna laiku, tačiau taip pat pripažino, kad kartais ir jie patys galėtų būti aktyvesni. Konstatuota, kad mokyklos gyvenime dažniau dalyvauja jaunesniųjų klasių mokinių tėvai. 2016 metais į pateiktą klausimą atsakė tik 11 proc. tėvų. Tai rodo mokinių tėvų menką įsitraukimą į mokyklos veiklos tobulinimą. Gimnazijos 2017–2019 metų strateginiame plane šiai veiklos sričiai stiprinti suformuluotas tikslas – „Tėvų į(si)traukimo į gimnazijos gyvenimą stiprinimas“. Tėvų į(si)traukimas į gimnazijos veiklos gerinimą yra tobulintinas veiklos aspektas.